

Književnost in umetnost.

Skladbe Hrabroslava Volariča. Opozarjamo naše občinstvo na krasne skladbe prerano umrlega nadarjenega našega komponista. Prvi zvezek njegovih samospevov, ki se odlikuje zlasti po melodijoznosti, je izšel v samozaložbi pri skladateljevi vdovi g. Franji Volarič v Gorici, Gosposka ulica 7. Ta zvezek vsebuje znane, lepe samospeve s klavirjem. Stane samo 3 K. Gospa Volaričeva ima še 100 izvodov nerazprodanih in preje, dokler teh ne proda, ne more izdati drugega zvezka, ki pa obeta zopet jako lepo vsebino. Obrachamo se do vseh, ki gojijo domačo godbo in petje, zlasti tudi do gg. učiteljev, da si omislijo prvi zvezek. Dolžnost je pač, da tako krasne skladbe kupujemo, posebno če so take cene; dočim prav radi za slabe nemške kuplete plačujemo primerno 10krat toliko, si slovenske naše skladatelje izposojujemo.

Odoben zemljepisni atlas. Slavno c. kr. ministrstvo za bogočastje in nauk je z odlokom dne 16. aprila 1902, št. 9019 odobrilo „V. pl. Haardtov zemljepisni atlas, izdanje drugo s 14 zemljevidi in listom, razlagajočim I. zemljevid“, katerega je za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom priredil prof. Fr. Orožen. Atlas stane 1 K 40 h, posamezni zemljevidi pa 16 h. Vsebina: 1. Važnejši temeljni pojmi v razumevanje zemljevidov (z razlagajočim besedilom); 2. Okolice Ljubljane, Gorice in Trsta; 3. Kranjsko in Primorsko (goro- in vodopisni zemljevid); 4. Kranjsko in Primorsko (politični zemljevid); 5. Avstrijske planinske dežele; 6. Avstrijsko-Ogrsko (goro- in vodopisni zemljevid); 7. Avstrijsko-Ogrsko (politični zemljevid); 8. Srednja in Južna Evropa; 9. Evropa; 10. Azija; 11. Afrika; 12. Amerika; 13. Avstralija in Polinezija; 14. Polute. To drugo izdanje zemljepisnega atlanta je v marsikaterem oziru boljše od prvega izdanja in bode prav pripravno učilo za zemljepisni pouk, ker so zemljevidi jasni in pregledni. Zlasti v večjem merilu risani zemljevidi kažejo prav dobro obliko tal. Posebno nam ugaja 1. zemljevid z dotičnim besedilom, ki bode učitelju jako olajšal poučevanje v razumevanju zemljevidov.

„Matica Slovenska“ je razposlala ravnokar svoje književno darilo za leto 1901, ki obstoji iz sledečih 6 knjig: I. Zbornik III. zvezek. Uredil L. Pintar, natisnila „Narodna Tiskarna“. Vsebina: 1. Dr. K. Štrekelj: Prešeren in narodna pesem. 2. Fr. Orožen: Nekoliko o zemljevidih slovenskih pokrajin v prejšnjem in sedanjem času. 3. Ivan Prijatelj: Puškin v slovenskih prevodih. 4. Ivan Steklasa: Herbart X. Turjaški, karlovški general. 5. J. Šlebing: Književni drobiž iz leta 1839. 6. Ivan Vrhovec: O ustanovitvi šentjakobske, frančiškanske in trnovske fare v Ljubljani. 7. Ivan Vrhovec: Dve predavanji o ljubljanskih pokopališčih. 8. Dr. K. Glaser: Bibliografija slovenska. II. Letopis za leto 1901. Uredil Evg. Lah. Natisnila Blasnikova tiskarna. III. Knezova knjižnica. VIII. zvezek. Uredil Fr. Levč. Natisnila „Narodna Tiskarna“. Vsebina: 1. Ivan Cankar: Tujci. 2. Fr. Ks. Meško: Črtice: Besede otožnosti. Slika. Razne poti. Sen poletne noči. C. F. J. Doljan: Lajnar. Slika iz življenja. IV. Zabavna knjižnica. Tiskala Blasnikova tiskarna. Vsebina: 1. Štiri bajke Saltikova-Ščedrina. (Prevel Ivan Prijatelj.) 2. Peter Bohinjec: Za staro pravdo. (Povest iz leta 1515.) V. Vojvodina Kranjska. (Slov. zemlje IV. del.) Prirodnoznanstvi, politični in kulturni opis (33 podob). Spisal Fr. Orožen. Natisnila Blasnikova tiskarna. VI. Slovenske narodne pesmi. 6. snopič. Uredil dr. K. Štrekelj. Natisnila Zadružna tiskarna.

Novi Akordi. Zbornik za vokalno in instrumentalno glasbo. Urejuje dr. Gojmir Krek. Založništvo Lavoslav Schwentner. Ljubljana. Št. 6. (zadnja I. letnika) je prinesla tole vsebino: 1. Josip Ipavc: Triglavska koračnica, za klavir. 2. F. S. Vilhar: Klevetnikom Hrvatske, za moški zbor. 3. Jos. Procházka: Zvezde žarijo, za glas in klavir. 4. Dr. G. Krek: Bagatela, za klavir. 5. Stanko Premrl: Slavnostna predigra, za orglje. 6. Emil Adamič: Lipa, za mešan zbor. 7. Dr. Gojmir Krek: Polka française, za klavir. Založništvo „Novih Akordov“ naznanja: Akoravno gmotni uspeh v prvem letu ni bil tak, kakor smo mogli pričakovati

z ozirom na važnost, vsebino in ceno tega zbornika, odločili smo se radi pomena tega lista na razvoj slovenske glasbe vendar, izdajati ga še nadalje, računajoč z utemeljeno nado, da sedanji naročniki nam ne samo zvesti ostanejo, temveč da priporočajo naš zbornik tudi v krogu znancev in prijateljev najtopleje in nam s tem pridobe novih naročnikov. Za I. let. „Novih Akordov“ so elegantne, izvirne platnice.

„Planinski Vestnik“. Glasilo slovenskega planinskega društva. Št. 4. ima tole vsebino: Eden dan v Grintoveih. Spisal dr. Fr. Tominšek. — S cepinom in vrvo. Spisal I. M. — Po Hrvaški Švici in okolici na kolesu. — Društvene vesti. — Književnost. — Raznoterosti.

Narodnogospodarski Vestnik, glasilo slovenskega trgovskega društva „Merkurja“, ima v svoji 1. številki II. letnika tole vsebino: 1. Meljoracije na Kranjskem. Spisal X. 2. Trgovina. Spisal A. L. 3. Izprememba §§ 59. in 60. obrtnega reda. 4. Razsodbe obrtnih sodišč. 5. Kapital in obresti. Spisal V. Kukovec. 6. Društvene vesti. 7. Raznoterosti. 8. Izpremembe v trgovinskih in zadružnih registrih na Kranjskem. 9. Tržno poročilo in tržne cene. 10. Oglasi.

Slovenska Šolska Matica. Odbor „Slovenske Šolske Matice“ je razposlal začetkom t. m. gg. poverjenikom knjige za l. 1901. Vsak društvenik prejme troje knjig, namreč: I. „Pedagoški Letopis 1901.“ Na svetlo daje „Slovenska Šolska Matica“ v Ljubljani. I. zvezek. Uredila H. Schreiner in V. Bežek. V Ljubljani. Natisnila Katoliška Tiskarna. 1902. Cena K 1.60. Vsebina: I. Pedagoško slovstvo. a) Zgodovina pedagogike, obča pedagogika in pomožne vede. (H. Schreiner); b) Latinščina. (Dr. Jos. Tominšek); c) Prirodopis. (J. Koprivnik); d) Prirodoslovje. (Fr. Hauptmann); e) Risanje. (Jož. Šmoranz); f) Ženska ročna dela. (P. pl. Renzenberg). II. Teme in teze pedagoških poročil o priliki uradnih učiteljskih skupščin. (J. Dimnik); III. Poročilo o društvenem delovanju. (F. Gabršček); IV. Imenik društvenikov.

V podrobno oceno posameznih sestankov, ki so priobčeni v letošnjem „Letopisu“, se ne bomo spuščali, to je že storil naš tovariš „Popotnik“ — svetujemo le vsakemu zavednemu šolniku, da „Letopis“ pazno prečita; gotovo ga bo odložil iz rok z največjim zadovoljstvom ter prišel do prepričanja, kako velike važnosti je „Slovenska Šolska Matica“ za razvoj in napredek slovenskega šolstva.

Kakoršen namen ima „Letopis“ še posebej, nam pove gospod ravnatelj H. Schreiner v predgovoru, v katerem piše: „Med sredstva, s katerimi bode izkušala „Slov. Šolska Matica“ doseči svoj namen, spada tudi izdajanje Pedagoškega Letopisa. Le-ta bode nudil sliko pedagoških ved, kakor so se razvijale in se razvijajo; opozarjal bode na pedagoška vprašanja, ki so na dnevnem redu, ter seznanjal čitatelje z dotičnim slovstvom, iz katerega se o onih vprašanjih lahko natančneje pouče. „Letopis“ bode torej slovenskim učiteljem in vzgojiteljem kažipot in svetovalec pri nadaljnjem izobraževanju ter jim bode na tak način pomagal, da bodo lahko napredovali ter se povzpevali na višino pedagoške vede.“

Obenem bo Pedagoški Letopis podajal sliko slovenskega šolstva, kažoč njega razvitek in napredek. Vsebina bo v Letopisu tako-le razvrščena: I. Pedagoško slovstvo. a) Zgodovina pedagogike, obča pedagogika in pomožne vede; b) ve-rouk; c) slovenski jezikovni pouk; d) nemščina kot drugi deželni jezik; e) francoščina, angleščina in italijanščina; f) latinščina in grščina; g) spisi za mladino; h) matematika; i) prirodopis; j) prirodoslovje; k) zemljepis; l) zgodovina; m) čitanje in pisanje; n) nazorni nauk; o) petje; p) risanje; q) telovadba; r) ženska ročna dela; s) stenografija. II. Razprave o važnejših dnevnih pedagoških vprašanjih. III. Statistika in zgodovina slovenskih šol. VI. Teme in teze pedag. poročil o priliki uradnih in društvenih učiteljskih skupščin. V. Poročilo o delovanju Slov. Šolske Matice. VI. Imenik društvenikov. Žal, da nam ne bo možno, vsaj iz početka ne, poročati vsako leto o vsaki zgoraj navedenih točk; za to imamo premalo prostora v Letopisu. Skrb da nas bode, da pridejo v kratkem vse točke na vrsto. Važnejše točke pridejo na vrsto; sploh se bodo poročila nadaljevala, kjer in kadar

bo potrebno. Daj Bog, da bi dosegli, kar nameravamo, da bi se nam posrečilo, pridobiti si naklonjenost in podporo celokupnega slovenskega učiteljstva, da bi z združenimi močmi povzdignili pedagoško slovstvo in s pomočjo le-tega tudi naše šolstvo in sploh prosveto našega naroda."

Veliko in važno nalogo ima torej „Letopis“, in odbor se bo moral mnogo truditi, da bo izvršil to nalogo, a ne straši se tega dela, če bo le imela „Slovenska Šolska Matica“ dovolj udov. Če pregledamo letošnji imenik društvenikov, zapazimo na prvi pogled, kako malo zanimanja so imeli v nekaterih okrajih za „Slov. Šol. Matico“. Tako n. pr. je v črnomeljsem okraju en sam ud, ko vendar službuje v tem okraju kakih 40 učnih oseb. Ta edini ud v tem okraju je vrla učiteljica gđc. Vita Zupančič. Čast ji! Slabo sta zastopana tudi krški (7 udov) in litijski okraj (6 udov). Najčastneje je zastopan postojnski okraj, ki ima 58 udov, med temi so samo 3 neučitelji. Vsa čast torej marljivemu poverjeniku, c. kr. okr. šolskemu nadzorniku, g. Ivanu Thumi in zavednemu učiteljstvu postojnskega okraja! Ostali šolski okraji (okrajna glavarstva) imajo udov: Kamnik 18; Kočevje 20; Kranj mesto 12, okraj 20; Ljubljana 66 (med temi ljudskih učiteljev(ice) le 22); Ljub. okolica 16; Logatec 23 (med temi 10 v Idriji); Novo mesto 30, od teh jih je v mestu samem 29, v celem okraju pa 1, reci eden; izmed vseh 30 udov sta samo 2 ljudska učitelja in 1 sama ljudska učiteljica: Radovljica 22.

Čudno, da je bilo v nekaterih okrajih toliko malobrižnosti za to prekoristno društvo. Upamo, da bo v drugem društvenem letu bolje v tem pogledu in tudi zamujeno se še lahko popravi, ker so vse letošnje knjige še na prodaj pri odboru in sicer vse tri knjige za K 5.60, dočim znaša naročnina le 4 K. Med društveniki so tudi posamezne šole, učit. knjižnice in učit. društva slabo zastopana. (Dalje.)

Vestnik.

O banketu, ki ga je priredil c. kr. mestni šolski svet dne 15. t. m. na čast gosp. ravnatelju Levcu, bomo poročali prihodnjic.

Izpiti o učiteljski usposobljenosti v Gorici so se završili 13. t. m. Med drugimi so prestale preskušnjo in sicer za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom gospodične: Mikec Franja, Jakli Eliza in Vilhar Zofija; s slovenskim in nemškim učnim jezikom pa gđc. Ivanetič Terezija.

Odbor „Slovenske Šolske Matice“ naznanja, da je začetkom t. m. razposlal gg. poverjenikom knjige za l. 1901. Vsak društvenik prejme troje knjig, namreč: 1. „Pedagoški Letopis“ za l. 1901. (prodajna cena K 1.60). 2. Dr. Fr. Plešič: „O ponku slovenskega jeziku“ (prodajna cena K 2). 3. Jos. Apih: „Zgodovinska učna snov za ljudske šole“ (prodajna cena K 2). Te knjige prejmejo društveniki po svojih poverjenikih. Po § 7. društvenih pravil plačajo stroške za pošiljanje knjig društveniki sami.

Iz logaškega okraja. Letošnja uradna konferencija za učiteljstvo našega okraja se bo vršila dne 9. mal. srpana v Gorenjem Logatecu. Glavna točka vsporeda bo „Kako naj se poučuje avstrijska zgodovina v ljudski šoli, da vzbuja v otroških sreih patriotični čut ter da ostanejo najvažnejši dogodki iz iste otrokom za vse življenje v trajnem spominu?“ — To nalogo morajo izdelati vse učne osebe tega okraja ter dotični izdelek vposlati c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku najkasneje do 22. rožnika t. l. Poročevalca določil bode c. kr. okr. šol. nadzornik na dan konferencije. Pri tej priliki se bo volilo tri odposlanke k deželni konferenciji za slučaj, da to ukaže c. kr. deželni šolski svet. — Teden pozneje, 17. malega srpana, bo pa občni zbor okrajnega učiteljskega društva v Grahovem. —k.

Avstrijske srednje šole. Ves proračun za srednje šole znaša letos 21.660.434 K ter se je od lani pomnožil za 901.747 K. Gimnazije stanejo državo 14.615.624 K, realke pa 6.886.070, drugo gre za knjižnice, podpore in drugo. Srednjih šol je v Avstriji 322, in sicer 215 gimnazij ter 107 realk. Nemci imajo 178 srednjih šol, Čehi 81, Poljaki 35, druge so italijanske, rusinske in dvojezične. Slovenci pa nimamo nobene slovenske srednje šole! Število učencev na srednjih šolah znaša letos 109.800.

Slepec je maturiral. V Elberfeldu je maturiral slepec Karol Schmittbetz. Napravil je zrelostni izpit z odliko. Največje težave sta mu delali algebra in kemija. V jezikih je napredoval vedno izvrstno. Podpirale so ga dame, ki so mu knjige čitale in ga eksaminirale.

Listnica uredništva.

G. Idejalist: Prihodnjic bo govoril g. Realist; potem boste pa imeli zopet Vi besedo. Le še večkrat se oglasite! — G. Bostangy: Nekaj smo uporabili danes, drugo pride na vrsto prihodnjic. Le še večkrat primite za pero! — G. K. N.: Prihodnjic! Pa še kaj pišite! Imate prav spretno pero. — Slučajne reklamacije naj se blagovolijo pošiljati upravnistvu, ne pa urednistvu.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 690.

Kranjsko.

Služba učitelja-voditelja na enorazrednici na Čatežu pri Trebnjem s postavnimi dohodki v stalno, ozirom azačasno nameščenje je razpisana in je prošnje do konca maja t. l. pri podpisnem c. kr. okrajnemu šolskemu svetu vlagati.

C. kr. okrajni šolski svet Rudolfovo, dne 4. maja 1902.

Predsednik: Friedrich.

Z. 294/III.

Štajersko.

An der zweiclassigen in der III. Ortsklasse stehenden Volksschule in St. Johann am Weinberge kommt mit Beginn des Wintersemesters 1903 eine Lehrerstelle zur definitiven, eventuell provisorischen Besetzung.

Bewerber, bezw. Bewerberinnen um diese Stelle haben ihre mit dem Lehrbefähigungs- und Reifezeugnisse, event. nur mit dem letzteren und mit dem Heimatscheine versehenen Gesuche in vorgeschriebenen Wege bis 31. Mai 1902 beim Ortsschulrathe St. Johann am Weinberge, Post: Wöllan einzubringen.

Bez. Schulrath Schönstein am 23. April 1902.

Der Vorsitzende: Čapek.

Št. 436.

Primorsko.

V tolminskem političnem okraju razpisujem sledeče službe:

- 1.) def. nadučitelja-voditelja trirazrednice v Cerknem;
- 2.) def. učiteljice v Cerknem;
- 3.) def. učitelja-voditelja enorazrednice v Idriji;
- 4.) def. oziroma prov. učitelja enorazrednice v Idrijskem;
- 5.) def. oziroma prov. učitelja-voditelja v Logu; s podružnico v Srmeu;
- 6.) def. oziroma prov. učitelja-voditelja enorazrednice v Nemškemrutu;
- 7.) def. oziroma prov. učitelja v Selih s podružnico v Rutih;
- 8.) def. oziroma prov. učitelja-voditelja enorazrednice na šent Viški gori;
- 9.) def. oziroma prov. učitelja podružnice Čadrg-Zadlaz;
- 10.) def. učitelja-voditelja enorazrednice na Žagi.

Prošnje pošlje naj se predpisanim potom c. kr. okrajnemu šolskemu svetu tekom šestih tednov od dneva razpisa naprej.

S temi službami so združeni dohodki, določeni v deželni postavi z dne 6. oktobra 1900 št. 26.

V Tolminu, dne 10. maja 1902.

Predsednik: Simzig.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francišek Crnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{2}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréne. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.